

Adam Juźwiak, Artur Pękal

NOWE STANOWISKO GNIEWOSZA PLAMISTEGO *CORONELLA AUSTRIACA* (LAURENTI, 1768) NA POJEZIERZU IŁAWSKIM

New locality of the Smooth Snake *Coronella austriaca* (Laurenti, 1768) in the Iława Lake District

Gniewosz plamisty jest krajowym gatunkiem węża kserotermofilnego opisywanym jako bardzo rzadki i narażony na wyginięcie (VU) wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (Profus i Sura 2001, Street 1979). Jak podaje Najbar (2000) większość stanowisk tego gatunku lokalizowanych jest w południowej i zachodniej części kraju. Dane na temat jego występowania na terenie Pojezierza Iławskiego mają charakter historyczny (Pagast 1941, Profus 2001). Spośród aktualnych stwierdzeń najbliższe lokują się w Kotlinie Toruńskiej (Góra Żymierskiego) i Puszczy Bydgoskiej (ok. Solca Kuj.), o czym donoszą Pacuk i Krzyński 2016. Internetowy Atlas Płazów i Gadów Polski prowadzony przez Instytut Ochrony Przyrody PAN podaje również stanowiska gniewosza na Półwyspie Helskim (stwierdzenia przed 1971 r.) oraz nad Zatoką Pucką (stwierdzenia w latach 1971-2000).

Nowe stwierdzenie miało miejsce 27 czerwca 2016 roku. Martwy osobnik został odnaleziony na drodze w kompleksie leśnym o charakterze borowym na wschód od wsi Sadlinki (pow. kwidziński, woj. pomorskie, adres leśny: 15-08-3-15-77-i, GPS 53.662467 18.911784).

Znaleziony osobnik to samica mierząca 58 cm długości. Okaz został zabezpieczony w zbiorach Działu Przyrody Muzeum w Kwidzynie, oddz. Muzeum Zamkowego w Malborku, gdzie znajduje się obecnie.

Fot. 1. Znaleziony okaz gniewosza (fot. A. Juźwiak).

Photo 1. The found specimen of the Smooth Snake (photo by A. Juźwiak).

Odnalezienie osobnika potwierdza historyczne doniesienie o występowaniu tego gatunku w tej części kraju. Ponadto wskazuje na konieczność szczegółowych obserwacji występowania tego rzadkiego gada dla potrzeb jego skutecznej ochrony na terenach leśnych, realizowanej m.in. poprzez pozostawianie potencjalnych schronień oraz dobrze doświetlonych luk (Zieliński et al. 2006). Potrzeba ochrony jest podkreślona w obowiązku wyznaczenia stref ochrony w odległości do 100 m od miejsca rozrodu i regularnego przebywania.

LITERATURA

- NAJBAR B. 2000. Monografie Przyrodnicze. Gniewosz plamisty. Lubuski Klub Przyrodników, Świebodzin.
- PROFUS P., SURA P. 2001. *Coronella austriaca* (Laurenti, 1768). Gniewosz plamisty. In: GŁOWACIŃSKI Z. (Ed.). Polska Czerwona Księga Zwierząt – Kręgowce. PWRiL, Warszawa: 278-281.
- PACUK B., KRZYŃSKI M. 2016. Nowe stanowiska gniewosza plamistego *Coronella austriaca* w Kotlinie Toruńskiej. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 72, 2: 152-158.
- ZIELIŃSKI P., STANISŁAWSKI W. 2006. Występowanie i ochrona gniewosza plamistego *Coronella austriaca* na terenach leśnych. In: *Studia i Materiały Centrum Edukacji Przyrodniczo Leśnej* 8.1, 11: 121-126.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016 poz. 2183).
- STREET D. 1979. *The Reptiles of Northern and Central Europe*. London: B.T. Batsford Ltd. 268 pp.

Summary

A single dead smooth snake *Coronella austriaca* was found on 27.06.2016 on a road in a pine forest east of Sadlinki (Kwidzyń District, Pomerania Province). The specimen was a 58 cm long female. The record confirms the historical data on the occurrence of the species in this part of the county.

Adresy autorów:

Adam Juźwiak
Dział Przyrody Muzeum w Kwidzynie,
oddz. Muzeum Zamkowego w Malborku
Katedralna 1, 82 500 Kwidzyn
e-mail: a.juzwiak@zamek.malbork.pl

Artur Pękal
Nadleśnictwo Kwidzyn
ul. Braterstwa Narodów 67, 82-500 Kwidzyn